मिदमभ्यात्तः): सर्वमिदं जगदभ्यात्तो ऽभिव्याप्तः । अततेर्व्याप्त्यर्थस्य कर्तरि निष्ठा. E. आप् with वि and अभि, kŕit aff. क्त.

अभिव्याप्ति Tatpur. f. (-प्तिः) Universal pervasion, comprehension &c. The same as अभिविधि q. v.; e. g.: *Káśiká* (on *Páṅ.* आङ् मार्यादावचने): अवधिर्मर्यादा । वचनग्रहणादभिव्याप्तिः परिगृह्यते; the same (on *Páṅ.* अभिविधौ संपदा च): अभिविधिरभिव्याप्तिः; *Ráyam.*, *Ramán.* &c. on the *Amarak.*, *Vallabhag.* on *Hemach.*: = सर्वतो वृत्तिः. E. आप् with वि and अभि, kŕit aff. क्तिन्.

अभिव्याप्य Tatpur. m. f. n. (-प्यः-प्या-प्यम्) To be comprehended, to be included; e. g.: *Suśruta*: अभिव्याप्यापकर्षणमपवर्गः 'apavarga is the removal of what ought to be included' (i. e. excepting that which otherwise would be included in a general rule &c.). E. आप् with वि and अभि, kŕitya aff. यत्.

अभिव्याहरण Tatpur. n. (-णम्) The same as the following. E. हृ with आ, वि and अभि, kŕit aff. ल्युट्.

अभिव्याहार Tatpur. m. (-रः) [1] Enouncing, pronouncing, uttering, speaking; e. g. *Chhánd. Up.*: यो वेदेदमभिव्याहराणीति स आत्माभिव्याहाराय वाक् (*Śankara*: यो वेदेदं वचनमभिव्याहराणीति वदिष्यामीति स आत्माभिव्याहरणक्रियासिद्धये करणं वागिन्द्रियम्); or *Nirukta*: निष्पन्ने ऽभिव्याहारे ऽभिविचारयन्ति प्रथनात्पृथिवीत्याद्यः (*Durga*: अभिव्याहरणमभिव्याहारः). [2] An uttered word or speech; e. g. *Mitáksh.* (on *Yájnav.*): वाचिकस्तु (scil. स्वीकारः) ममेदमित्याद्यभिव्याहारोल्लेखी सविकल्पकः प्रत्ययः. E. हृ with आ, वि and अभि, kŕit aff. घञ्.

अभिव्याहारिन् Tatpur. m. f. n. (-री-रिणी-रि) Uttering, pronouncing, speaking; e. g. *Patanj.*: कोकिलाभिव्याहारी 'one who talks like a cuckoo'. E. हृ with आ, वि and अभि, kŕit aff. णिनि.

अभिव्याहृत Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Uttered, pronounced, spoken. [This word is mentioned in a *Káriká* of *Patanj.* on *Páṅini* as being among those past partic. which may be used, also, in the sense of a partic. of the present tense.] E. हृ with आ, वि and अभि, kŕit aff. क्त.

अभिव्लङ्ग Tatpur. m. (-ङ्गः) (ved.) Attack, assault; *Ŕigv.*: यासां तिस्रः पञ्चाशतो ऽभिव्लङ्गैरपावपः (*Sáyaṅa*: अभिव्लङ्गैरभिगमनैः); comp. अभियान. E. व्लङ्ग् with अभि, kŕit aff. घञ्.

अभिशंसक Tatpur. m. f. n. (सकः-सिका-सकम्) The same as अभिशंसिन्. E. शंस् with अभि, kŕit aff. ण्वुल्.

अभिशंसन Tatpur. n. (-नम्) Abusing, blaming, insulting, uttering an accusation whether founded on truth or not; e. g. *Manu*: पञ्चाशद्ब्राह्मणो दण्ड्यः क्षत्रियस्याभिशंसने; or *Vŕihaspati*: विप्रे शतार्धं दण्डस्तु क्षत्रियस्याभिशंसने; or *Mit.* on *Yájnav.*: एतच्च ब्राह्मणस्यैव ब्राह्मणेनाभिशंसने कृते द्रष्टव्यम् । यदा तु ब्राह्मणः क्षत्रियादेरभिशंसनं करोति &c.; or (an accusation not founded on truth) *Yájnav.*: शतं स्त्रीदूषणे (if the abuse is founded on truth) द्वयाढ्ये तु मिथ्याभिशंसने; comp. अभिशाप and the remark s. v. अभिशस्त. E. शंस् with अभि, kŕit aff. ल्युट्.

अभिशंसिन् Tatpur. m. f. n. (-सी-सिनी-सि) Abusing, blaming, insulting, accusing (more esp. falsely accusing), comp. the preceding; e. g. *Yájnav.*: मिथ्याभिशंसिनो दोषो द्विःसमो भूतवादिनः । मिथ्याभिशस्तदोषं च समादत्ते मृषा वदन्; or *Mit.* on *Yájnav.*: भूताभिशंसिनस्तु पूर्वोक्तार्थवादानुसारेण दण्डानुसारेण च तदर्धं कल्पनीयम् । तथातिपातकाभिशंसिन एतदेव व्रतं पादोनं पातकाभिशंसिनस्त्वर्धम् । उपपातकाभिशंसिनस्तु पादः. E. शंस् with अभि, kŕit aff. णिनि.

अभिशङ्का Tatpur. f. (-ङ्का) Fear, alarm, doubt, anxiety; e. g. *Rámáy.*: हरणं च परस्वानां परदाराभिमर्षणम् । सुहृदामभिशङ्का (doubting one's own friends) च त्रयो दोषाः क्षयावहाः; or *Suśruta*: अभिचाराभिशापाभ्यां मनोभूताभिशङ्कया.... ज्वरो प्रवर्तते. E. शङ्क् with अभि, kŕit aff. अ.

अभिशङ्कित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Alarmed, frightened, doubtful; e. g. *Bhaṭṭik.*: प्रविभयांचकारासौ काकुत्स्थादभिशङ्कितः. E. शङ्क् with अभि, kŕit aff. क्त.

अभिशपन Tatpur. n. (-नम्) The same as अभिशाप q. v. E. शप् with अभि, kŕit aff. ल्युट्.

अभिशप्त Tatpur. m. f. n. (-प्तः-प्ता-प्तम्) [1] Cursed, imprecated. [2] Falsely accused, calumniated; e. g. *Rámáy.*: न क्रुध्यत्यभिशप्तो ऽपि क्रोधनीयानि वर्जयन्; or *Hariv.* (ed. Calc.): श्यालो ऽभिशप्तवान्गार्ग्यमपुमानिति राजनि । सो ऽभिशप्तस्तदा राजन्नगरे त्वजितंजये । लिप्सुः पुत्रं ततो गत्वा तपस्तेपे सुदारुणम् (a *v. l.*, however, सो ऽभिशस्तस्तदा &c. quoted also by *Vallabhag.* on *Hemach.* s. v. अभिशस्त is preferable). E. शप् with अभि, kŕit aff. क्त.

अभिशब्दित Tatpur. m. f. n. (-तः-ता-तम्) Said, declared, named; e. g. *Manu*: ध्यानिकं सर्वमेवैतद्वेदेतदभिशब्दितम्; or *Mahábh.*: दक्षस्य दुहिता या तु सुरभीत्यभिशब्दिता. E. शब्द् with अभि, kŕit aff. क्त.

अभिशस् Tatpur. f. (-शः) (ved.) (Probably.) Asking, solicitation; *Ŕigv.*: यदाशसा निःशसाभिशसोपारिम जाग्रतो यत्स्वपन्तः (v. l. *Atharvav.*: अवशसा निःशसा यत्पराशसोपारिम &c.). [The Ms. comm. of *Sáyaṅa* on the *Ŕigv.* at my disposal omits the gloss on this word; it renders आशसा = अभिलाषेण and निःशसा = निर्गताभिलाषेण.] E. शंस् with अभि, kŕit aff. क्विप्.

अभिशस्त Tatpur. m. f. n. (-स्तः-स्ता-स्तम्) I. [1] Insulted, blamed, accused, whether rightly or wrongly, but esp. wrongly; hence, calumniated; e. g. *Baudháyana*: पातकाभिशंसने कृच्छ्रस्तदर्धमभिशस्तस्य; or *Manu*: वत्सस्य ह्यभिशस्तस्य पुरो भ्रात्रा यवीयसा । नाग्निर्ददाह रोमापि सत्येन जगतः स्पृशः; or *Káty áy.*: इन्द्रस्थाने ऽभिशस्तानां महापातकिनां नृणाम् । नृपद्रोहे प्रवृत्तानां राजद्वारे प्रयोजयेत्; or *Yájnav.*: अभिशस्तो मृषा कृच्छ्रं चरेदाग्नेयमेव वा &c.; compare also the quotation s. v. अभिशप्त. — According to *Yájnavalkya* 3. 285 ff. a man exonerates himself from a false accusation by undergoing the penance Kŕichchhra, or by sacrificing to Agni the Purodáśa, or to Váyu a sacrificial animal (compare the legend in *Manu* 8. 116. and in the *Hariv.* 6428 &c.; *Vijnáneśwara* holds that the term अपाङ्क्त, when used by *Manu* 11. 200., comprises the अभिशस्त); whoever makes a false accusation becomes twice as guilty as if he had divulged the real blemish of a person, and assumes, moreover, all the other evils that may arise to the slandered person; he undergoes, besides, the penalty of fasting during a whole month, muttering the Śuddhavatí prayers and abstaining from sensual enjoyments. The civil liabilities for an insult or slander are regulated according to the nature of the offence and relative caste, sex &c. of the